

Statsråd Anders Anundsen
Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår fil: B16-HSR009 krav JD 2018
Vårt Arkiv: 401
Saksbehandler: Heidi Sørliie-Rogne

Oslo 16. desember 2016

FFOs krav til statsbudsjettet for 2018

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon er paraplyorganisasjon for 83 organisasjoner av funksjonshemmede og kronisk syke, med til sammen mer enn 335 000 medlemmer. FFOs overordnede mål er samfunnsmessig likestilling og deltakelse for funksjonshemmede.

Et av FFOs viktigste arbeidsområder er å gi innspill til de årlige statsbudsjettene. Allerede 14. november 2016 sendte vi over våre tre hovedkrav til regjeringen knyttet til statsbudsjettet for 2018. Disse kravene var utgangspunktet for møtet i Kontaktutvalget med regjeringen 14. desember:

1. FFO ber regjeringen i samarbeid med organisasjonene utarbeide en helhetlig handlingsplan for funksjonshemmede, slik FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter stiller krav om
2. Flere funksjonshemmede i arbeid i kraft av fire-parts samarbeid.
3. Styrking av rammevilkår for funksjonshemmedes organisasjoner, og bevilgninger til utvikling av likemannsordningen og brukermedvirkning.

Vi varslet i møtet at våre innspill til de enkelte fagdepartement ville oversendes senest 16. desember. Vårt viktigste anliggende er at regjeringen i de årlige statsbudsjettene setter av tilstrekkelige bevilgninger på de ulike fagområdene slik at rettighetene til funksjonshemmede og kronisk syke i Norge sikres.

Her følger FFOs konkrete krav knyttet til statsbudsjettet for 2018 på Justisdepartementets område:

- *FFO ber regjeringen styrke ordningen med fri rettshjelp gjennom utvidelse av rettshjelplovens saklige dekningsområde, og heving av inntektsgrensen.*

Utvid rettshjelplovens saklige dekningsområde

Den alternative rapporten fra sivilt samfunn til FN-komiteen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne peker på at funksjonshemmede ikke nødvendigvis får rett, selv om de etter loven har rett. Dette er en grunnleggende mangel når det gjelder etterlevelse av FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, CRPD. Det sammen med begrenset adgang til fri rettshjelp, gjør det vanskelig å kreve sin rett gjennom rettssystemet. Det er derfor positivt at en samlet Justiskomite har bedt regjeringen om å foreta en gjennomgang av ordningen med fri rettshjelp med sikte på utviding¹.

¹ Innst. 74 S (2016–2017)

Når Stortinget har valgt å gi individuelle rettigheter, og ratifisert CRPD, må det finnes mekanismer som sikrer at disse rettighetene blir oppfylt i praksis. Funksjonshemmede som vil fremme sak for fylkesmenn, forliksråd eller domstoler, har ofte ikke råd til advokat selv om de trenger bistand. Rettshjelploven er viktig i dette, men omfatter ikke viktige områder for funksjonshemmede. FNs menneskerettskomité har også kritisert rettshjelpsordningen for å være for snever.² FFO mener derfor at rettshjelploven må utvides til å omfatte saker etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, pasient- og brukerrettighetsloven, opplæringsloven og flere saker etter folketrygdloven.

Øke inntektsgrensene

Selv om et saksområde faller innenfor rettshjelploven, er retten forbeholdt de med aller dårligst økonomi. Inntektsgrensene er svært lave, 246 000 kr i brutto årsinntekt for enslige og 369 000 kr for ektefeller og andre som lever sammen med felles økonomi.³ Det er ikke mange som kommer under denne grensen, og mange som ligger over vil derfor ikke ha råd til å betale for advokat. Mange funksjonshemmede og kronisk syke har i tillegg ekstraavgifter knyttet til sykdom som ikke kompenseres av det offentlige.

Det er positivt at regjeringen i forbindelse med budsjettet for 2017 ville rette opp skjevheter på rettshjelpsområdet ved å myke opp dispensasjonspraksis fra inntektsgrensen for fri rettshjelp i enkelte tilfeller. Dette følger også av Innst. 98 L (2016-2017). FFO mener imidlertid det ikke er nok, fordi det blant annet vil føre til at hver enkelt sak må vurderes individuelt. Dagens inntektsgrense bidrar til å opprettholde sosiale forskjeller, og må heves i samsvar med det som til enhver tid anses som tilfredsstillende levestandard i Norge. Det bør dessuten vurderes å knytte inntektsgrensen for fri rettshjelp til folketrygdens grunnbeløp (G) slik at det blir en årlig justering.

FFO ber regjeringen i første omgang heve inntektsgrensene for fri rettshjelp til minimum 4G for enslige og 7G for ektefeller og samboere. I tillegg må det, ikke bare ved bruk av dispensasjon, men også generelt, være slik at reell betalingsevne vurderes, særlig når det gjelder forsørgeransvar og sykdomsutgifter.

Anmodning om møte

FFO ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å gjennomgå FFOs spesifikke krav til budsjettet for 2018.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

John Berg-Jensen
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

Kopi: Kontaktutvalget med Regjeringen v/Barne- og likestillingsminister Solveig Horne

² Concluding observations of the Human Rights Committee, CCPR/C/NOR/CO/6

³ Forskrift til lov om fri rettshjelp § 1-1